

PREEK DOOR DE WEEK+ n.a.v. zondag 23 april 2023

Prediker: Jurjen ten Brinke

Titel: Kan niet, wil niet, durf niet

Bijbelgedeelte: Exodus 4:1-31 (NBV21)

¹ Weer maakte Mozes bezwaar. 'Ze zullen me vast niet geloven en niet naar me luisteren', zei hij. 'Ze zullen zeggen: "De HEER is helemaal niet aan jou verschenen."' ² De HEER vroeg: 'Wat heb je daar in je hand?' 'Een staf', antwoordde Mozes. ³ 'Gooi hem op de grond', beval de HEER, en toen Mozes dat deed, veranderde de staf in een slang. Mozes deinsde achteruit, ⁴ maar de HEER zei tegen hem: 'Grijp de slang bij zijn staart.' Toen Mozes dat deed, veranderde in zijn hand de slang weer in een staf. ⁵ De HEER zei: 'Hierdoor zullen ze geloven dat de HEER, de God van hun voorouders, de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob, aan jou verschenen is.' ⁶ Ook zei Hij: 'Steek je hand eens in je kleeid.' Mozes deed dat, en toen hij zijn hand er weer uit trok, zat die onder de uitslag, hij was sneeuwwit. ⁷ 'Steek je hand nog eens in je kleeid', zei de HEER. Mozes deed het en toen hij zijn hand er opnieuw uit trok, zag die er weer net zo uit als de rest van zijn huid. ⁸ 'Als ze je niet geloven en zich niet door het eerste wonder teken laten overtuigen', zei de HEER, 'dan zullen ze zich wel laten overtuigen door het tweede.' ⁹ Maar zijn ze door geen van deze beide wonderen te overtuigen en blijven ze weigeren naar je te luisteren, dan moet je water uit de Nijl scheppen en dat over het land uitgieten; het water uit de Nijl zal op het droge in bloed veranderen.'

¹⁰ Maar Mozes antwoordde: 'Neemt U mij niet kwalijk, Heer, maar ik ben geen goed spreker. Dat is altijd al zo geweest, en daar is geen verandering in gekomen nu U tegen mij, uw dienaar, gesproken hebt. Ik kan moeilijk uit mijn woorden komen.' ¹¹ De HEER zei: 'Wie heeft de mens een mond gegeven? Wie maakt iemand stom of doof, ziende of blind? Wie anders dan Ik, de HEER?' ¹² Ga nu, Ik zal bij je zijn als je moet spreken en je de woorden in de mond leggen.' ¹³ Maar Mozes zei: 'Neemt U mij niet kwalijk, Heer, stuur toch iemand anders, wie U maar wilt.' ¹⁴ Nu werd de HEER kwaad op Mozes. 'Je hebt toch een broer, de Leviet Aäron?' zei Hij. 'Ik weet dat hij welbespraakt is. Hij is al naar je onderweg en zal blij zijn je te zien.' ¹⁵ Spreek tot hem en leg hem de woorden in de mond. Ik zal bij jullie zijn als je moet spreken en jullie zeggen wat je moet doen. ¹⁶ Hij zal in jouw plaats het volk toespreken: hij zal jouw mond zijn, jij zult zijn god zijn. ¹⁷ En neem je staf in de hand, want daarmee moet je de wonderen doen.'

¹⁸ Mozes ging terug naar zijn schoonvader Jetro en zei tegen hem: 'Ik zou graag teruggaan naar Egypte, om te zien of de mensen van mijn volk nog in leven zijn.' 'Ga in vrede', antwoordde Jetro. ¹⁹ De HEER zei Mozes nog in Midjan dat hij veilig naar Egypte kon terugkeren, aangezien iedereen die hem naar het leven had gestaan gestorven was. ²⁰ Mozes zette zijn vrouw en kinderen op een ezel en ging op weg, terug naar Egypte. De staf van God hield hij in zijn hand. ²¹ Toen zei de HEER tegen Mozes: 'Nu je teruggaat naar Egypte, moeten jullie daar de farao alle wonderen laten zien waartoe Ik je de macht heb gegeven. Ik zal ervoor zorgen dat hij hardnekkig weigert het volk te laten gaan. ²² En dan moet jij tegen de farao zeggen: "Dit zegt de HEER: Israël is mijn zoon, mijn eerstgeboren zoon. ²³ Ik heb je bevolen mijn zoon te laten gaan om Mij te vereren, maar dat heb je geweigerd. Daarom zal Ik jouw eerstgeboren zoon doden.'"

²⁴ Onderweg, toen Mozes en de zijnen ergens overnachtten, kwam de HEER op hem af en probeerde hem te doden. ²⁵ Sippora pakte een scherpe steen, sneed de voorhuid van haar zoon weg en raakte daarmee Mozes' voeten aan, terwijl ze zei: 'Een bloedbruidegom ben jij voor mij.' ²⁶ (Ze noemde hem toen bloedbruidegom vanwege die besnijdenis.) Toen liet de HEER hem

met rust.²⁷ De HEER had tegen Aäron gezegd: 'Ga de woestijn in, Mozes tegemoet.' Aäron was op weg gegaan en ontmoette Mozes bij de berg van God. Hij kuste hem²⁸ en Mozes vertelde Aäron wat de HEER hem had opgedragen: wat hij moest zeggen en welke wonderen hij moest doen.²⁹ Toen gingen Mozes en Aäron samen naar Egypte en daar riepen ze de oudsten van Israël bij elkaar.³⁰ Aäron herhaalde woord voor woord wat de HEER tegen Mozes gezegd had, en liet het volk de wonderen zien.³¹ De Israëlieten werden hierdoor overtuigd; toen ze hoorden dat de HEER hun ellende had gezien en zich hun lot had aangetrokken, knielden ze en bogen ze zich diep neer.

Bijzonderheden:

Deel 2 van onze preekserie over het Bijbelboek Exodus, getiteld: Ik ben de Heer, uw God. Afgelopen woensdag was de start van de Alpha en de Beta Cursus.

Beste kringleden, broeders en zusters in de Heer,

Mozes is iemand met wie velen van ons zich kunnen identificeren. Hij is onzeker over zichzelf en zoekt excuses om een – in zijn ogen – moeilijke opdracht van de Heer maar niet te hoeven uitvoeren. Wij herkennen vast allemaal wel voorbeelden uit ons eigen leven of het leven van anderen in vergelijkbare situaties. Maar ook dan, als we tegensputteren tegen de Schepper van hemel en aarde, laat Hij ons niet vallen. Wat een genade! Laten we nadenken over de implicaties van dit spannende bijbelgedeelte voor ons geloof in, ons vertrouwen op en onze relatie met de Heer.

Een hartelijke groet van het PddW(+) team

MOGELIJKE AANVULLENDE BIJBELLEZINGEN

Kies vóór de kringbijeekkomst welke je daarvan wilt lezen.

Lucas 16:19-31, Efeziërs 2:8-10, Romeinen 8:28, Psalm 23, 1 Johannes 4:16, 2 Korintiërs 3:5, Kolossenzen 2:11-12, Richteren 6:15, 2 Samuël 7:18, 1 Korintiërs 10:4, Romeinen 6:1-6

ENKELE OPMERKINGEN

Exodus, hét verhaal van de bevrijding – en wat dat ook voor ons te zeggen heeft als het gaat om leven vanuit 'Pasen'. Jurjen nam ons mee in het verhaal over de roeping van Mozes door God ná de eerste roeping in Exodus 3 (de brandende braamstruik). De titel 'Kan niet, wil niet, durf niet' komt voort uit de twijfels en tegenwerpingen, wellicht ook de onwilligheid van Mozes. We zien ook hoe God niet loslaat en Zijn beloofde plan verwezenlijkt.

Het kan soms lijken alsof God op een andere manier bekend staat in het Oude Testament vergeleken met het Nieuwe Testament. In het Oude Testament geeft Hij vooral wetten en regels, is Hij een strenge God. In het Nieuwe Testament vinden we een genadige en liefdevolle God, ons geopenbaard in Christus. Maar niets is minder waar. Het Oude Testament is één brok liefde en genade. Opnieuw komt dat kernprincipe hier aan bod: God komt naar jou toe. Hij is bereid om in te gaan op je vragen, je onzekerheden, je teleurstelling, je angst. Hij weet dat je bang bent om te falen. Hij weet hoe het voelt om afgewezen te voelen. Hij snapt dat je zekerheid wilt hebben over wie Hij is en Hij doet er álles aan om je over de streep te trekken om je te overtuigen van wie Hij is.

Maar uiteindelijk na de zoveelste tegenwerping van Mozes wordt God toch wel even boos. Het is een spannend stuk: God die zóver naar Mozes toebuigt, terwijl we een eind verder in het leven van Mozes in een situatie belanden dat hij op de steenrots slaat in plaats van spreekt en dat dan als straf Mozes niet het beloofde land in mag. Dat is best confronterend, want het lijkt een soort willekeur; als zou je overgeleverd zijn aan de grillen van God. Daarom is het wel belangrijk om te luisteren als God spreekt. Je kunt niet zeggen 'vaker ongehoorzaam zijn betekent gewoon dat je meer genade nodig hebt, en die genade is gratis, dus ik kan uiteindelijk gewoon mijn eigen gang gaan.' Dan heb je het niet begrepen. Gehoorzaamheid aan God is een essentieel onderdeel in het leven van een christen. En tegelijkertijd als je twijfels hebt over Gods roeping in je leven of wat voor vragen je ook hebt, stel ze aan God. Kom naar Hem met je vragen, dan kan Hij je antwoord geven.

In vers 19 wordt duidelijk wat er aan de hand was. Al die tegenwerpingen van Mozes waren smoezen. Er speelde wat anders: Mozes was bang! Bang om gedood te worden door de mensen die hem naar het leven stonden. Bang dat de doodslag van jaren terug niet verjaard was en nog bekend zou zijn bij deze of gene. Dat is een reële angst, maar hij durfde er niet mee voor de draad te komen. Gelukkig doet God dat wel. Hij weet wat van Zijn maaksel te verwachten is. Hij kent ons immers door en door (Psalm 139) en Hij komt ook hier Mozes weer zo genadig tegemoet.

Dat God ervoor zorgt dat de farao hardnekkig zal weigeren om het volk te laten gaan, hoort bij de moeilijkste stukjes van de Bijbel. Het heeft te maken met menselijke verantwoordelijkheid en Gods werk. De Bijbel zegt dat God niet wil dat iemand verloren gaat maar dat allen tot bekering komen (2 Petrus 3). Verharding vindt plaats op het moment dat je je moedwillig verzet tegen wie God is. Je standvastig bent in je halsstarrigheid. Je doorgaat met kwaad doen. Dan verhard je. Dan ga je hardnekkig weigeren. Het is niet zo dat God hier nu even in de ziel van farao roert en zorgt dat hij niet wil. Denk aan het verhaal van de rijke man en arme Lazarus waar Jezus over vertelt in Lucas 16. De rijke man vraagt nergens of hij uit de hel mag. De hel is een zelfgekozen identiteit omdat je niet wilt dat God koning over je leven is. Zo heeft de farao een identiteit aangenomen, gekozen, waarin hij zelf heerst en niemand anders. Als je dat doet, dan verhard je. Dan weiger je om in te leveren. Want alles is beter dan luisteren naar God.

In vers 24-26 lezen we een opmerkelijke gebeurtenis: de Heer die Mozes probeerde te doden? Zijn vrouw Sippora pakte een mes en besneed hun zoon. Het kan zijn dat God niet blij was dat Mozes, als nakomeling van Abraham, zijn eigen nageslacht niet had besneden en dat daardoor ook geen deel uitmaakte van het verbond. Nog steeds weten Bijbelcommentaren niet altijd raad met deze tekst, maar in het licht van het evangelie heeft het een bijzondere betekenis gekregen. Zoals het bloed van de besnijdenis de woede van God temperde, zo heeft ook de ultieme Bloedbruidgom Jezus Christus onze schuld bedekt met Zijn bloed. Dwars door de onmogelijkheid van onszelf heen leren we om op de God van het verbond te vertrouwen. Maar ook: als we op missie gaan, vraagt God heiligheid en gehoorzaamheid. Het kan niet samengaan met zonde. Het kan niet samengaan met vasthouden aan deze wereld en haar begeerten. Het is echt wel heftig wat hier gebeurt en ook een stevige les.

Zo lezen we dan ook in Kolossenzen 2:11-12: *'In Hem bent u ook besneden, niet door mensenhanden, maar met de besnijding van Christus, door alles wat aards in u is af te leggen. Toen u gedoopt werd bent u immers met Hem begraven en met Hem bent u ook tot leven gewekt, doordat u gelooft in de kracht van de God die Hem uit de dood heeft opgewekt.'*

De heilige Geest brengt ons, net als Sippora, onze zonden in gedachten maar wijst juist óók op de

verlossing, op herstel en vrede met God. Diep neerbuigen en ontzag betonen, daar gaat het om. Hier zal Wigle komende zondag over spreken als Mozes de schoenen van zijn voeten moet doen omdat hij op heilige grond staat (Exodus 3). Buig voor de Heer, kniel voor je Maker. Hij is het waard! Kun jij niet op pad? Of wil je niet? Of durf je gewoon niet? Laat je bemoedigen en aansporen door dit verhaal van de twijfelende Mozes en de genadige God!

LIEDEREN

847 – Onze schuilplaats is God

542 – God van trouw

697 – Al wat ik ben

627 – Jezus, licht in de duisternis

Today I choose to follow You – Brian Doerksen

O prijs de naam – Hillsong

GESPREKSVRAGEN

Onderstaande gespreksvragen zijn bedoeld als een voorzet voor de kringleider. *Bekijk welke je kunt gebruiken of kunt aanvullen met vragen die specifiek voor jouw kring of groep belangrijk kunnen zijn.*

1. Wissel uit wat jou in de dienst met name aansprak. Welke verandering brengt dit teweeg in jouw eigen geestelijk leven in navolging van Jezus? Denk daarbij ook aan wat jou in de Bijbeltekst en de preek van zondag opviel en aansprak. Als je daarin hebt ervaren dat de Heer tot je sprak, hoe zou je dan Zijn woord aan jou kunnen samenvatten?
2. Neem tijd om elkaar op te bouwen met het getuigenis van wat de Heer de laatste weken in je leven aan het doen is:
 - a. in het lezen van de Bijbel (Woord);
 - b. in de omgang met Hem in je gebedsleven (Gebed);
 - c. in hoe je bidt en je jezelf openstelt naar mensen die Hem nog niet kennen (Zending);
 - d. in hoe je bidt voor je mede-geloofsgenoten en hen zoekt te dienen in het geloof (Zorg);
 - e. in hoe je tot zegen bent voor je leefomgeving, in de straat en je werk, in je sociale leven (Zegen).
3. Je kunt ervoor kiezen om de tijd te nemen om Exodus 4 samen te lezen, in stilte of hardop. Welk gedeelte, wel vers of welk woord springt er dan uit voor jou? Waarom?
4. Mozes stelt God een heleboel vragen nadat God hem verteld heeft wat zijn roeping is. Wat kun je leren over Gods karakter als je kijkt naar hoe Goed hierop reageert?
5. Kun je hedendaagse parallellen bedenken met Gods bevel en de twijfels en excuses van Mozes? Ken je voorbeelden van mensen die excuses aanbieden om niet te doen wat God wil dat ze doen? Ken je een situatie in je eigen leven waarin je twijfels en excuses uitte (misschien in de vorm van eindeloze vragen stellen) bij een vraag van God aan jou? Hoe liep dat af? Wat denk je dat God tegen mensen met twijfels en excuses zou zeggen?
6. Je kunt in dit verhaal over Mozes focussen op zijn *terughoudendheid* om te doen wat de Heer aan hem vraagt. Maar je kunt je ook andersom denken en je juist richten op situaties waarin je in

geloof deed wat God van je vroeg, *zonder vragen*. Wissel aan elkaar voorbeelden uit uit je eigen leven waarin dit gebeurde en vertel elkaar wat dit met je deed.

7. Wat kunnen wij vandaag de dag leren over wat God in Exodus 4:11 zegt?

8. Het Oude Testament - en daarmee ook dit verhaal in Exodus - is één brok genade. Waarin zie je de genade van God terug in de manier waarop Mozes hem benadert? Wat kunnen we daaruit leren voor ons eigen leven? In welk onderdeel van je leven zou je graag ook die genade van God willen ervaren? Neem tijd voor elkaar te bidden om die genade te mogen ontvangen.

9. Als je vragen of twijfels hebt over wat God van jou vraagt, voel je dan ook de vrijheid om dat in gebed bij God te brengen? Zijn er mensen in de kring die - in alle vertrouwelijkheid - hun persoonlijke worsteling met een bepaalde roeping willen delen?

10. Ondanks dat we onze twijfels kenbaar mogen maken, is het ook belangrijk om in gehoorzaamheid en vertrouwen God te volgen. Hoe makkelijk of moeilijk vind jij het om God gehoorzaam te volgen, ondanks je eigen twijfels? Heb je een concreet voorbeeld uit je leven waar je het idee hebt dat God je vraagt Hem gehoorzaam te volgen, wellicht ondanks je eigen twijfels?

11. Neem tijd om na te denken over jouw antwoord op de vraag wat voor jou het belangrijkste is dat je uit dit hoofdstuk over God hebt geleerd. Bespreek daarna de antwoorden met elkaar.

12. Een van de lessen uit Exodus 4 is dat God met je is. Hoe kun je deze zekerheid de komende week praktisch maken?

GEBEDSSUGGESTIE

Heer, wat een genade heeft U betoond aan Mozes en wat een ontzaglijk wonder dat we in Christus diezelfde genade mogen kennen in ons eigen leven. U kent onze twijfels en onze angsten al voordat we U dat bekend maken in gebed. In alle vrijmoedigheid mogen we komen bij de troon der genade, U bent zo vol liefde en goedheid. Vergeef ons voor ons ongeloof en onze ongehoorzaamheid. Help ons om U te vertrouwen, ook als we denken het niet te kunnen of niet durven. Dit is ons gebed in Jezus' naam, amen.

